

Broj:01-155/20
Podgorica, 17.06.2020.godine
MBMB

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na osnovu čl. 41 st.1 Zakona o zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sluzbeni list Crne Gore" br.42/11 i 32/14) i člana 40 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sluzbeni list Crne Gore" br.53/14) nakon završenog ispitnog postupka, po pritužbi XX i XX, na rad Osnovnog suda u Podgorici, daje

Mišljenje

I Uvod

1.Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, XX, podnijele su pritužbu na rad Osnovog suda u Podgorici,zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku.U pritužbi su u bitnom navele da se postupak u predmetnoj pravnoj stvari vodi već treći put, tako da proces suđenja traje 21 godinu i još nije donešena konačna odluka. Posebno su istakle da je prva presuda koju je sud toj pravnoj stari donio P.br. 23927/98 od 25.01.2001.godine pogrešno dostavljena tuženom XX na kućnu adresu prvotuženog umjesto u prostorijama KPD Podgorica,pa je,sa tog razloga, došlo do ukidanja iste Rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br.1634/2001 od 06.02.2002.godine. Nakon toga uslijedilo je ponovno presuđenje i donošenje presude P.br.18192/02 od 22.07.2005.godine.Postupak je pravosnažno okončan, a navedenu presudu sud je umjesto lične dostave na kućnu adresu prvotuženog, istu uručio,postavljenjem na Oglasnu tablu suda. Kako je zbog navedenog postupka suda, po predlogu prvotuženog dozvoljeno ponavljanje postupka,i postupak se vodi po treći put, to smatraju da je takvim postupanjem suda povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku iz čl.6 Evropske konvencije o ljudskim pravima,kao i član 32 Ustava Crne Gore.

II Ispitni postupak

2.Radi sprovođenja postupka po ovoj pritužbi Zaštitnik je zatražio i dobio izjašnjenje od Osnovnog suda u Podgorici.

3. Osnovni sud u svom izjašnjenju navodi da se iz spisa predmeta tog suda P.br.6253/18 utvrđuje da je u toku postupak po tužbi radi naknade štete,tužilje I reda XX i tužilje II reda XX,protiv tuženog XX.Nadalje,iz spisa predmeta se utvrđuje da je rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br.64001/18-98 od 16.11.2018.godine,potvrđeno rješenje ovog suda P.br.18192/02 od 11.09.2018.godine te da je dozvoljeno ponavljanje postupka i ukinuta presuda ovog suda P.br.18192/02 od 22.07.2005.godine,te da je sud zakazao ročište za dan 25.02.2019.godine. Iz spisa dalje proizilazi da je dana 29.01.2019.godine od strane punomoćnice tužilja uložena revizija na rješenje Višeg suda u Podgorici Gž.br.6401/18-98 od 16.11.2018.godine,pa su spisi predmeta dostavljeni Vrhovnom sudu Crne Gore na odlučivanje.Nadalje se utvrđuje da je Vrhovni sud Crne Gore donio rješenje Rev.br.140/19 dana 08.05.2019.godine,kjim je usvojena revizija tužilja i ukinuta rješenja Višeg suda u Pogorici Gž.br.6401/18-98 od 16.11.2018.godine i Osnovnog suda u Podgorici P.br.18192/02 od 11.09.2018.godine i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak. Iz spisa se utvrđuje da je Osnovni sud u Podgorici dana 11.09.2019.godine donio rješenje P.br.6253/18 kojim je dozvolio ponavljanje postupka i ukinuo presudu ovog suda P.br. 18192/02 od 22.07.2005.godine, u odnosu na prvotuženog XX,iz Tivta,te da je Viši sud u Podgorici dana 05.11.2019.godine donio rješenje Gž.br.5861/19-98 kojim je odbio kao neosnovanu žalbu tuženog I reda i potvrdio rješenje Osnovnog suda u Podgorici P.br.6253/18 od 11.09.2019. godine. Takođe,utvrđuje se da je postupajući sudija u predmetu na ročištu od dana 29.01.2020. godine,donio rješenje da glavna rasprava počne iznova u odnosu na tuženog XX,a zbog promjene sudećeg sudije,pa zatim na istom i rješenje o izvođenju dokaza.Na ročištu od 21.02.2020.godine izvedeni su svi dokazi,osim dokaza uvidom u nalaz i mišljenje vještaka saobraćajne struke,XX,za koga dostava nije bila uredna,a na tom ročištu naloženo je vještacima komercijalne struje XX i vještaku arhitekti XX da dopune svoje nalaze i mišljenja i naznače sadašnje tržišne cijene opreme odnosno

procjenu prosječnog spomenika sa jednim ukupnim mjestom, obzirom na protek vremena od oko 20 godina. Novo ročište je zakazano za dan 20.03.2020.godine i određeno da se na sljedećem ročištu pozove vještak saobraćajne struke XX, te naloženo tužiocu da uplati predujam troškova vještačenja na ime vještačenja po vještaku XX.

4. Imajući u vidu činjenično stanje, te cijeneći navode iz pritužbe, sud nalazi da su navodi iz pritužbe neosnovani. Isto sa razloga što iz spisa predmeta proizilazi da su stranke u ovoj pravnoj stvari više puta koristile svoje zakonsko pravo i izjavile pravne ljekove, povodom kojih su spisi predmeta dostavljani na odlučivanje višestepenim sudovima, te da je nakon donošenja rješenja Višeg suda u Podgorici Gž.br.5861/19-98 dana 05.11.2019.godine, kojom je potvrđeno rješenje Osnovnog suda u Podgorici P.br.6253/18 od 11.09.2019.godine, kojim je dozvoljeno ponavljanje postupka i ukinuta presuda ovog suda P.br.18192/02 od 22.07.2005.godine u odnosu na prvotuzenog XX, iz Tivta postupajući sudija u zakonskim rokovima zakazao i održao dva ročišta i naredno zakazao za 20.03.2020.godine, što sve ukazuje da je u svemu postupano u skladu sa zakonom.

5. Takođe, u pogledu dijela navoda koji se odnose na prigovor koje su podnositeljke pritužbe izjavile na rješenje Osnovnog suda u Podgorici I.br.422/19 od 11.02.2020.godine, te dostavljanja odluke po podnijetom prigovoru sud je ukazao da je provjerom kroz Pravosudno-informacioni sistem utvrđeno da je Osnovni sud u Podgorici donio rješenje I.br.422/19 dana 17.02.2020.godine, te da su na navedeno rješenje izjavljeni prigovori i po istima dana 17.02.2020.godine formirani spisi predmeta Ip.br.219/20 i dodijeljeni u rad postupajućem sudiji. Imajući u vidu navedeno sud je ukazao da je odluka u predmetu poslovne Ip.br.219/20 biti donijeta u zakonskom roku i dostavljena starnkama.

6. U dopuni izjašnjenja, Zaštitnik je zatražio i dobio izjašnjenje na okolnost da li je u predmetu Ip.br.219/20 odluka donijeta, te zatražio i dobio kopiju primjerka odluke-rješenja Osnovnog suda u Podgorici Ip.br.219/20 od 02.03.2020.godine, sa dostavnicom na ime punomoćnice podnositeljki pritužbe, adv.XX kojom se potvrđuje da je ista uredno primila navedeno rješenje.

III Utvrđene činjenice

7. Na osnovu navoda iz pritužbe, izjašnjenja, dostavljene dokumentacije u ispitnom postupku je utvrđeno:

- da je presudom Osnovnog suda u Podgorici P.br.23927/98 od 25.01.2001.godine djelimično usvojen zahtjev tužilaca I i II reda, pa su tuženi I i II reda obavezani da solidarno, na ime naknade štete isplate tužiocima iznos od ukupno 1.811,82 DM, sa zakonskom kamatom počev od dana presuđenja, pa do konačne isplate, dok je tuženi I reda obavezan da na ime naknade štete isplati tužiocu I i II reda iznos od ukupno 18.319,72 DM, sve sa zakonskom kamatom od presuđenja, pa do konačne isplate. Tužbeni zahtjev tužilaca mimo dosuđenog, kojim je traženo da se tuženi I i II reda solidarno obavežu da na ime naknade štete isplate tužiocima još iznos od 63.805,82 DM, odbijen je kao neosnovan;
- da je Rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br.1634/2001 od 06.09.2002.godine, po žalbi prvotuzenog XX ukinuta presuda Osnovnog suda u Podgorici P.br.23927/98 od 25.01.2001.godine, jer propuštanjem urednog dostavljanja tuženom XX nije data mogućnost da raspravlja pred sudom;
- da je u ponovnom postupku pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Podgorici P.br. 18192/02 od 22.07.2005.godine djelimično usvojen tužbeni zahtjev tužilaca I i II reda, pa su tuženi I i II reda obavezani da solidarno, na ime naknade štete isplate tužiocima iznos od ukupno 3.524,17 eura, sa zakonskom kamatom počev od dana presuđenja, pa do konačne isplate, dok je tuženi I reda obavezan da na ime naknade štete isplati tužiocu I i II reda iznos od ukupno 35.633,40 eura, sve sa zakonskom kamatom od presuđenja, pa do konačne isplate, dok je tužbeni zahtjev tužilaca mimo dosuđenog, kojim je traženo da se tuženi I i II reda solidarno obavežu da na ime naknade štete isplate tužiocima još iznos od 7.968,50 eura, odbijen je kao neosnovan;
- da je tuženi I reda u predmetu P.br. 18192/02 podnio predlog za ponavljanje postupka, koje je rješenjem Osnovnog suda P.br.18192/02 od 27.12.2017.godine, odbačen, kao neblagovremen;
- da je rješenjem Gž.br.970/2018 od 13.02.2018.godine ukinuto rješenje Osnovnog suda u Podgorici P.br.18192/02 od 27.12.2017.godine i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak;
- da je rješenjem Osnovnog suda u Podgorici P.br.18192/02 od 11.09.2018.godine dozvoljeno ponavljanje postupka i ukinuta presuda tog suda P.br.18192/02 od 22.07.2005.godine;
- da je rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br.6401/18-98 od 16.11.2018.godine, odbijena kao neosnovana žalba tužilja (podnositeljki pritužbe) i potvrđeno rješenje Osnovnog suda u Podgorici P.br.18192/02 od 11.09.2018.godine;

-da je rješenjem Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br.140/19 od 08.05.2019.godine usvojena revizija tužilja i ukinuto rješenje Višeg suda u Podgorici Gž.br.6401/18-98 od 16.11.2018. godine i rješenje Osnovnog suda u Podgorici P.br.18192/02 od 11.09.2018. godine i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak;

-da je nakon toga Osnovni sud u Podgorici dana 11.09.2019.godine donio rješenje P.br.6253/18 kojim je dozvolio ponavljanje postupka i ukinuo presudu ovog suda P.br. 18192/02 od 22.07.2005.godine, u odnosu na prvotuzenog XX;

-da je Viši sud u Podgorici dana 05.11.2019.godine donio rješenje Gž.br.5861/19-98, kojim je odbio kao neosnovanu žalbu tuženog I reda i potvrdio rješenje Osnovnog suda u Podgorici P.br.6253/18 od 11.09.2019. godine;

-da je u predmetu I.br. 422/19 od 11.02.2020.godine Osnovni sud u Podgorici donio rješenje,kojim je naložio izvršnim povjericima-protivdužnicima(podnositeljima pritužbe) da u roku od 5 dana od dana dostavljanja ovog rješenja vrate izvršnom dužniku protiv povjeriocu iznos od 3.802,51 euro, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 20.12.2019. godine,do dana povraćanja novčanih sredstava;

-da je Osnovni sud u Podgorici dana 02.03.2020.godine u predmetu Ip.br.219/20,donio odluku-rješenje,kojim je odbio prigovor izvršnih povjericilaca-protivdužnika izjavljen protiv rješenja ovog suda I.br.422/19 od 11.02.2020.godine,kao neosnovan,dok je prigovor izvršnog dužnika-protivpovjerioca usvojen i ukinuo rješenje tog suda I.br.422/19 od 11.02.2020.godine u stavu II izreke i to u dijelu u kojem je navedeno da se u ostalom dijelu predlog za protivizvršenje odbija kao neosnovan,pa se predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje;

IV Relevantni propisi

A) Domaće pravo

8.Ustavom Crne Gore («Službeni list CG», br.1/2007) propisano je:

„Svako ima pravo na pravni lijek protiv odluke kojom se odlučuje o njegovom pravu ili na zakonom zasnovanom interesu.(čl.20)

Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom.(čl.32)

9.Zakonom o parničnom postupku ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 022/04 od 02.04.2004, 028/05 od 05.05.2005, 076/06 od 12.12.2006, "Službeni list Crne Gore", br. 073/10 od 10.12.2010, 047/15 od 18.08.2015, 048/15 od 21.08.2015, 051/17 od 03.08.2017, 075/17 od 09.11.2017, 062/18 od 21.09.2018, 034/19 od 21.06.2019, 042/19 od 26.07.2019) propisano je:

Sud je dužan da nastoji da se postupak sprovede bez odugovlačenja, u razumnom roku, sa što manje troškova i da onemogući svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju u postupku.(čl.11)

Postupak koji je odlukom suda pravosnažno završen može se po predlogu stranke ponoviti, ako kojoj stranci nezakonitim postupanjem, a naročito propuštanjem dostavljanja, nije pružena mogućnost da raspravlja pred sudom; (čl.421 st.1 tač.1)

Iz razloga navedenih u članu 421 tač. 1 i 3 ovog zakona ne može se zahtijevati ponavljanje postupka, ako je taj razlog bio bez uspjeha iznijet u ranijem postupku.

Zbog okolnosti navedenih u članu 421 tač. 7, 8 i 9 ovog zakona ponavljanje postupka može se dozvoliti samo ako stranka bez svoje krivice nije mogla te okolnosti da iznese prije nego što je raniji postupak završen pravosnažnom sudskom odlukom.(čl.422).

10.Zakonom o izvršenju i obezbjeđenju ("Službeni list Crne Gore", br. 036/11 od 27.07.2011, 028/14 od 04.07.2014, 020/15 od 24.04.2015, 022/17 od 03.04.2017, 076/17 od 17.11.2017, 025/19 od 30.04.2019):

O prigovoru na rješenje o izvršenju, rješenje o odbacivanju, odnosno odbijanju predloga koje je donio sud, u drugom stepenu odlučuje vijeće istog suda.

O prigovoru na rješenje o izvršenju, rješenje o odbacivanju, odnosno odbijanju predloga koje je donio javni izvršitelj, na osnovu izvršne isprave, u drugom stepenu odlučuje sudija pojedinac suda za čije je područje javni izvršitelj imenovan.

O prigovoru na rješenje o izvršenju, rješenje o odbacivanju, odnosno odbijanju predloga koje je donio javni izvršitelj, na osnovu vjerodostojne isprave, u drugom stepenu odlučuje vijeće suda za čije je područje javni izvršitelj imenovan.

O prigovoru na rješenje koje je u postupku sprovođenja izvršenja donio javni izvršitelj, u drugom stepenu odlučuje vijeće suda za čije je područje javni izvršitelj imenovan.

O prigovoru iz st. 1 i 3 ovog člana, kao i o prigovoru iz člana 55 stav 3 i člana 56 stav 4 ovog zakona vijeće odlučuje u roku od 15 dana od dana dostavljanja spisa.

O prigovoru iz stava 2 ovog člana sudija pojedinac odlučuje u roku od osam dana od dana dostavljanja spisa. (čl.48).

Kad je izvršenje sprovedeno, izvršni dužnik može predlogom za protivizvršenje zahtijevati od suda da obaveže izvršnog povjerioca da mu vrati ono što je izvršenjem dobio, ako je izvršna isprava pravosnažno ukinuta, preinačena, poništena ili stavljena van snage. (čl.78 st.1 tač.1)".

B) Medjunarodno pravo

11.Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Rim, 4.novembar 1950) utvrđuje:

" Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanom na osnovu zakona". (čl.6 st.1)

Zaključna ocjena

12. Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka, proizilazi da je rješenjem Osnovnog suda u Podgorici P.br.19192/02 od 11.09.2018.godine dozvoljeno ponavljanje postupka i ukinuta presuda tog suda P.br.18192/02 od 22.07.2005.godine. Po žalbi podnositeljki pritužbe u postupku po žalbi Viši sud u Podgorici potvrdio je navedeno rješenje, dok je po reviziji podnositeljki pritužbe navedeno rješenje ukinuo Vrhovni sud Crne Gore. U ponovnom postupku pravosnažnim rješenjem Osnovnog suda u Podgorici P.br.6253/18 od 11.09.2019. godine dozvoljeno je ponavljanje postupka i ukinuta presuda tog suda P.br.18192/02 od 22.07.2005.godine, jer prvotuzenom propuštanjem dostavljanja od strane suda nije pružena mogućnost da raspravlja pred sudom. Sud je u ponovnom postupku zakazao ročište glavne rasprave, te preduzeo procesne mjere i radnje za određivanje odnosno sprovođenje dokaznog postupka.

13. Zaštitnik konstatuje da su, u postupku po predlogu za ponavljanje postupka, podnositeljke pritužbe ostvarile ustavom i zakonom zagarantovano pravo na pravni lijek ,pravo na žalbu, odnosno pravo na reviziju, te da je prvostepni sud blagovremeno preduzeo procesne mjere i radnje za zakazivanje i održavanje glavne rasprave. Takođe, u izvršnom postupku u predmetu l.br.422/19 podnositeljke pritužbe su izjavile prigovor, o kojem je sud blagovremeno odlučio, pa Zaštitnik konstatuje da je u postupku pred sudom, po predlogu za ponavljanje postupka, podnositeljicama pritužbe omogućeno pravo na pristup sudu, odnosno pravo da nadležni sud pravično i blagovremeno raspravi i odluči o pravnoj dopuštenosti i osnovanosti podnijetog predloga, kao i pravnog lijeka- izjavljene žalbe, tj. prigovora.

14. S tim u vezi Zaštitnik podsjeća da, sud, u postupku po predlogu za ponavljanje postupka posebno cijeni okolnost da li su razlozi, na koje se podnosilac predloga poziva nastali prije donošenja sudske odluke, te da li su o njima stranke imale saznanja odnosno da li ih je sud mogao uočiti. Dakle, sud posebno cijeni da li se radi o činjenicama i okolnostima, koje su ranije isticane, odnosno da li se radi o ponovnom isticanju već datih razloga. Ovo imajući u vidu da, ukoliko bi se radilo o okolnostima koje su isticane, pa ih prvostepeni i drugostepeni sud nije uzeo u obzir ili ih je nepravilno ocijenio, onda sud, u tom slučaju, posebno cijeni ,da li se one mogu iznositi dalje u predlogu za ponavljanje postupka okončanog pravosnažnom sudskom odlukom.

15. Pri tome, Zaštitnik posebno podsjeća da, po pravilu, cilj ovoga vanrednog pravnog lijeka jeste da, prvenstveno ukloni materijalne neispravnosti presude, kako bi se donijela pravilnija odluka po stranku, ali Zaštitnik ukazuje da ove povrede ne moraju uvijek i u svakom slučaju voditi materijalno-pravnoj neispravnosti pravosnažne presude.

16. S tim u vezi Zaštitnik konstatuje da je ponavljanje postupka u predmetnoj pravnoj stvari dozvoljeno sa razloga što je tuženom prvog reda propuštanjem dostavljanja od strane suda nije pružena mogućnost da raspravlja pred sudom, pa primjećuje da je u ranijem postupku, koji je pravosnažno okončan odlukom suda P.br. 18192/02 od 22.07.2005.godine ,

rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br.1634/2001 od 06.09.2002.godine,naloženo otklanjanje nepravilnosti u vezi sa tom apsolutno bitnom povredom odredaba parničnog postupka, budući da pozivi i druga pismena suda prvotuzenom nijesu uredno dostavljani, sa kog razloga mu nije data mogućnost da raspravlja pred sudom.

18. Stoga, cijeneći načelo jednakosti i procesne ravnopravnosti stranka pred sudom Zaštitnik **UKAZUJE** Osnovnom sudu u Podgorici da u daljem toku postupka u skladu sa odredbom čl.11 Zakona o parničnom postupku, postupak sprovodi bez odugovlačenja i u razumnom roku, radi hitnog okončanja postupka i donošenja odluke u ovoj pravnoj stvari.

17.U konačnom Zaštitnik posebno ukazuje da nema ovlašćenja da mijenja ukida ili poništava odluke državnih organa, niti može preispitivati njihovu zakonitost ili zakonitost postupka koji je prethodio njihovom donošenju i da je za povredu prava po osnovu sudske odluke (rješenja suda kojom je dozvoljeno ponavljanje postupka,odnosno donošenja rješenja o protivizvršenju- po tom osnovu u izvršnom postupku) i ocjenu o tome da li je pojedinačnim aktom, radnjom ili nepostupanjem državnog organa, podnositeljka pritužbe povrijeđeno ljudsko pravo ili sloboda zajemčena Ustavom, u daljem toku postupka nadležan Ustavni sud Crne Gore, u postupku pokrenutom po ustavnoj žalbi,saglasno odredbi čl.68 i 69 st.1.tač 1 Zakona o Ustavnom sudu.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Zdenka Perović

Dostaviti:

- Podnositeljka pritužbe
- Osnovnom sudu u Podgorici
- a/a